

P. Tilmann Beller

SCHÖNSTATT – ISTEN VÁROSA

P. Tilmann Beller

SCHÖNSTATT – ISTEN VÁROSA

Családkadémia

Óbudavár
2011

Fordította:
Horváth Tímea

Szerkesztette és lektorálta:
Dr. Csermák Kálmán

ISBN 978-615-5149-20-7

Kiadja a Családakadémia-Óbudavár Egyesület
8272 Óbudavár, Kistelek u. 2.
E-mail: kiado@csaladakademia.hu
Honlap: www.csaladakademia.hu
Felelős kiadó: az Egyesület elnöke

BEVEZETÉS

Schönstatt célját/vezéreszméjét csak akkor lehet megérteni, ha látjuk mögötte Isten és az Istenanya kezdeményezését. Vannak olyan célok, amelyekre emberi szemszögből nézve ésszerűen lehet törekedni, mint egy sportoló számára egy megfelelő teljesítménynövelés, egy vállalkozó számára egy megfelelő értékesítés, vagy egy olyan embernek, aki az önmegvalósításért és önkifejlesztésért fáradozik, egy erős személyiség a célja. Egy apának lehet az a célja, hogy a családja jó szeretetközösség legyen, és hogy a családban élő feladatközösség jöjjön létre. De Schönstattban ennél többről van szó: Isten országának eredeti konkrét megvalósulásáról. Ez a dolog meghaladja az ember lehetőségeit. Senki sem mondhatja közölünk, hogy „majd én felépítem Isten országát”, mert az Isten országa elsősorban Istennek a dolga. Aki tehát gondolkodni akar az egyház céljáról, vagy az egyházban történő eredeti életfeltörésről, amelyet Schönstatt mutat, annak világosan tudnia kell, hogy a háttérben isteni kezdeményezés áll, melyet meg kell próbálnia megérteni és számításba venni.

Már megtapasztaltuk, hogy nálunk, a schönstattos közösségünkben miként munkálkodik az Istenanya. Talán ennek a tapasztalatnak még nem jártunk teljes mértékben utána. De ezt még biztosan meg fogjuk tenni a jövőben; figyelmesen felkutatjuk, hogy az eddigi történelmünkben hogyan tevékenykedett Mária, tehát arra irányítjuk a figyelmünket, hogy miként működött közöttünk mint az új közösség új emberének nevelője. Egészen konkrét eseményeket és tényeket kell regisztrálnunk és feljegyeznünk, ahol érezzük, hogy itt a az Istenanya dolgozott rajtunk. Feltételezhetjük, hogy mindnyájunknál jelen van egy ilyen hitbeli meggyőződés, és ezért is tudjuk tekintetünket a nagy cél/vezéreszme felé irányítani. Tehát azt kérdezzük, hogy a mi a terve velünk, a közösségünkkel, és bizonyos módon az egész Schönstatt családdal. Ezt a célkitűzést foglaljuk most szavakba.

A SZENT VÁROS

Atyánk és alapítónk írta az „Ég felé” c. imakönyv „Háladalában”:

*„Általuk (a schönstattosokkal) építheted
a szent várost, a mennyeit,
hogy mindenki bizalomteljesen
hozzá föltekinthessen”*

Azt kérdezzük, mire gondolt ezzel?

Az „Ég felé” szövege egy képre utal. Egy olyan várost ír le, mely leszáll a mennyből és Szent János Jelenések Könyvének egy képére nyúlik vissza. A 21. fejezetben olvassuk:

„Ezután (én magam János) láttam, hogy a szent város, az új Jeruzsálem leszáll a mennyből, Istentől. Díszes volt, mint a vőlegényének fölékesített menyasszony. A trón felől harsány hangot hallottam: „Nézd, ez az Isten hajléka az emberek között! Ő velük fog lakni, azok pedig az ő népe lesznek, és maga Isten lesz velük. Letöröl szemükről minden könnyet. Halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajgatás, sem fájdalom. Ami eddig volt, elmúlt.” A trónon ülő így szólt: „Íme, újjáalkotok mindent.”

Az újszövetségi Szentírásban is megtaláltuk a szent város képét. Az egyház nagy jövőképe/vezéreszméje, ahogy ez Szent János apostol látomásában megjelenik, úgy néz ki, mintha Isten az időben, ezen a világon az ég képmását alkotná meg; a nagy szent város (a Mennys ország) képmását, ahol Isten az övéi között lakik.

Ebben a szövegben sajátos feszültség van. Egyik oldalról a világvégeről beszél, arról, ami majd egészen sokára és végérvényesen, ami az idők végezetén fog megtörténni. Amikor majd az egész világ átalakul, akkor jön majd létre a szent város. Az Isten országa ott lesz tökéletes. De János apostol beszél a máról is, a mostanról, az egyház jelenlegi helyzetéről. Ez azt jelenti, hogy az egyházban sajátos dinamika él. Isten országa eljövételének mozzanatát, ennek sajátos dinamikáját érinti, amikor a Miatyánkban, Jézus tanítására úgy imádkozunk *„Jöjjön el a te országod”*. Maga Isten szeretné, hogy eljöjjön az ő országa. Mintha vágyakozna ebbe a világba. Miért? Mert ez az ország Krisztussal együtt már megszületett. Ezt a gondolatot teszi magáévá alapítónk, és alkalmazza Schönstattrra, mint az egyház eredeti tagjára, és azt mondja: *„Általuk - a schönstattosokkal, a te családdal - építheted a szent várost, a mennyeit”*. A célunk/vezéreszménk tehát nem több, nem kevesebb, mint itt ezen a világon létrehozni egy égi gyarmatot, a mennyei szent város mását, vagy úgyis mondhatjuk, hogy Isten városát, az új Siont.

Értelmezzük a versszak második részét: *„hogy mindenki bizalomteljesen hozzá föltekinthessen”*.

Olvassuk tovább a Jelenések könyvében, a 21. fejezetben:

„Akkor odajött egyik a hét angyal közül, akiknél a végső hét csapással teli csészék voltak és így szólt hozzám: „Jöjj, megmutatom neked a menyasszonyt, a Bárány jegyesét.” Lélekben elragadott egy nagy magas hegyre és megmutatta a mennyből, Istentől alászállt szent várost, Jeruzsálemet, mely Isten dicsőségében ragyogott. Tündökölt, mint a drágakő, mint a kristálytisza jáspis... A város falának tizenkét alapköve volt, rajtuk a Bárány tizenkét apostolának tizenkét neve.” - Tehát a nagy város kőfalának alapjai az apostolok. –

És tovább a 24. sorban: *„Világosságában járnak a nemzetek, és a*

föld királyai hódolnak neki” Majd a 22. fejezet első sorai: „Azután megmutatta nekem az élő vizek folyóját, mely kristálytiszta fakadt Isten és a Bárány trónjából. Középen és a folyó mindkét partján az élet fáí álltak. Tizenkétszer hoznak termést, vagyis minden hónapban gyümölcsöznek. A fa levelei a nemzetek gyógyulására szolgálnak.”

„...hogymindenki bizalomteljesen hozzá föltekinthessen”, ezt mondja alapítónk. Ezzel arra gondol, hogy az isteni tervek szerint az egyház e tömörített valóságának (eszményének) Schönstattban az Istenanya által meg kell valósulnia, Be kell következnie korunkban annak, hogy az uralkodók képviselte által a népek odamennek, hogy ott fakad az élő, életet adó víz – később még meglátjuk, hogy ez mit jelent -, hogy ott növekszik az élet fája, és hogy a gyümölcsei meggyógyítják az embereket és a népeket.

Most, miután egy rövid pillantást vetettünk az egészre, kísérjük nyomon e nagy cél/vezéreszme történetét.

AZ ÚJ SION – AZ ÚJ JERUZSÁLEM

Először az ószövetségi üdvtörténetben tanulmányozzuk megjelenését és kibontakozását, majd pedig Schönstatt történelmében.

Az ószövetségi üdvtörténetben

Izrael népét először az egyiptomi száműzetésben/fogságban látjuk. Ramszesz fáraó, egy jelentős politikus, meg szeretné erősíteni a hatalmát. Az egyiptomi hatalomnak van egy gyenge pontja keleten, vagyis inkább észak-keleten. Ezen a helyen léptek be Egyiptomba a nagy mezopotámiai hatalmak, Babilon és Asszíría hadseregei, miután átkeltek a sivatagon. A fáraó itt szeretne felépíteni egy nagy várost, Pi-Ramszeszt. A Nílus deltájának keleti részén, Gesen földjén azonban vándor nomádok élnek. Ezek a nomádok politikai szempontból biztonsági kockázatot jelentenek. Sosem lehetett tudni, hogy melyik oldalra fognak állni, ha netán komolyra fordul a helyzet. És bölcs politikusként két legyet üt egy csapásra. Rabszolgává teszi őket, és megépítteti velük a nagy várost. Az izraeliták népe ez a nomád nép. Nyögnek a rabszolgaság alatt, viszont valahol tetszik is nekik. Legalább kapnak enni és semmiről sem kell gondoskodniuk. A rabszolga eladja a szabadságát a természetes szükségleteinek kielégítése fejében. Mélyen a népben él még egy régi emlék Istenről: A nép ősatyáinak, Ábrahámnak, Izsáknak, Jákobnak különleges belső kapcsolata volt Istennel.

Érdemes ezt nyomon kísérni. Ebből fakadóan mindig újra előtör a népből a szabadság utáni vágy kiáltása. És Isten meghallja ezt a kiáltást. Amikor Mózes még kisfiú, elviteti a fáraó udvarába, és ott

politikussá, hadvezérré, diplomatává, törvénytudóvá tanítatja – a rab-szolgák között lehetetlen lett volna kitanítatni egy jövőbeli vezetőt. Sosem lett volna ereje a fáraóval szembeszállni. Egy egyiptomi munkafelügyelővel támadt konfliktusa okán Isten elviszi Egyiptomból és levezeti a Midián-félszigetre, ahol Jetró paptól megismeri atyái vallását. Ott szólítja meg őt Isten az égő csipkebokorból. És Mózes kivezeti a népet, és a kivonulásnál Isten megmutatja hatalmát. Tíz csapás éri Egyiptomot. A fáraó a seregével, vagy a sereg, amit utánuk küld, a Vörös tengerben elpusztul. És a Sínai-hegynél Isten szövetséget köt népével. Tehát a közösség egészen mélyen megtapasztalta, hogy Isten őértük cselekedett. Mi vagyunk az Ő népe. Izrael történelmének első részében mindig szó van más istenekről, más népek isteneiről. Teljesen elképzelhető, hogy az izraeliták lehetségesnek tartották ezen istenek létezését. De az egész vonalon végig egy dolog világos és szilárd bennük: a mi Istenünk a legerősebb.

Az egyiptomiak nagy és hatalmas napistenének nem volt esélye a mi Istenünkkel szemben. Az izraeli nép harcai, kivonulása, nehézségei a sivatagban: nem volt mit enniük – Isten mannával ajándékozta meg őket; nem volt mit inniük – Mózes vizet fakasztott a sziklából; veszélyben voltak más népektől, akikkel harcolniuk kell, amikor átkelnek a földjeiken – és Mózes kitárt karokkal áll a hegyen, és mindaddig, amíg kitárja karjait az ő népe győzedelmeskedik. Így egészen mélyen tudatosult a népben: Istenünk vezet minket. 40 év nomád vándorlás után úgy döntenek, hogy Kánaánba mennek. Józsué, Mózes utódja, ezúttal is Isten kézzelfogható segítségével, meghódítja Jerikót. Jerikó volt úgyszólván a legfontosabb erőd, amely megakadályozta, hogy idegenek törjenek be az országba.

Es eljött az az idő, amikor az izraeliták egy idegen nép közé beékelődve élnek. – Érdekes megfigyelní, hogy a „palesztin-probléma” ebből az időből ered. Ezen a földön a zsidók sosem éltek egyedül. Mindig több nép volt itt: a kánaániak és a jebuzeusok, akik őslakosoknak számítottak, és az izraeliták, akik oda betörték. És a déli tengerpart vidéke, a gázai övezet sosem volt az izraelitáké, még Dávid király idejében sem. (Bár ebben nem vagyok egészen biztos, hogy Dávid sem hódította meg.) Mindenesetre a filiszteusok, azaz a tengerparti népek, mindig nagyon önállóak voltak. –

Ebben az időben, mivel Izrael más népek között élt, egyetlen nagy veszély fenyegette a népet. Ez a veszély nem politikai jellegű volt, de nem is népi jellegű; hanem vallási. Az izraeliták észrevették, hogy a kánaániaknak és a jebuzeusoknak is vannak isteneik, Baal és Astarté, a termékenység istennője. És megfigyelték, hogy a kánaániak szőlőhegyei és búzamezői mennyire gyarapodnak. Így arra a következte-

tésre jutottak, hogy nyilvánvalóan Astarté is képes valamire. Aztán minden eshetőségre számítva elkezdtek Astarté számára is egy kis helyet szorítani a háziszentélyükben. Így gondolkodtak: *Ki tudja, hogy a mi Istenünk, aki a sivatagból jött, ugyan olyan jól kiismeri-e magát a kultúra, a mezőgazdaság és az állattenyésztés területén mint pl. Astarté.* Az egyetlen nagy probléma, mely felmerült a nép számára: a gyökereikhez való hűség, az isteni kiválasztottsághoz való hűség.

Ez a probléma végigkíséri az emberiséget a történelem során. Az első időkben Isten kettős pedagógiát alkalmaz:

Először hagyja, hogy népe külső nehézségekbe ütközzön. Azok a népek, amelyek között éltek, nehézségeket okoznak nekik. A filiszteusok háborúznak.

Másodszor Isten mindig új vezetőket és szabadítókat küld nekik, akik visszavezetik őket az igaz Istenhez. Ismerjük Sámson, Gedeon... stb. történetét. Bizonyos belső dinamikával a nép mindig saját királyságra és saját hatalomra vágyik. Az első király Saul, akit később Isten elvet. Utána jön Dávid. Dávid komoly politikus volt, és mélyen hívő; komoly politikus volt, és kemény harcos. Mégiscsak ő győzte le Góliátot, az óriást. Nem csak egy törékeny fiúcskáról volt szó, hisz az apja nyájára törő oroszlánok és medvék között nőtt fel. Okos ember volt, művelt, sok szép verset írt, zsoltárokat költött. Tapasztalt politikus volt, aki felismerte, hogy a népnek szüksége van egy fővárosra. Ugyanakkor hívő ember volt, és tudta, hogy a népnek lényegében az Istenbe vetett hit belső szempontja szerint kell élnie és életét alakítania, úgy, mint amikor a sivatagban Isten közelségében éltek. Szeretne emiatt olyan fővárost létrehozni, melynek közepén úgyszólván Isten lakik. Az események, a politikai események mentek a maguk útján. És Dávid felismeri, hogy Jeruzsálem, a Sion, a jebuzeusok erődítménye alkalmas tervei megvalósítására.

És sajtáságos módon meghódítják Siont. Dávid azt mondja az embereinek, hogy mindenkit előléptet, aki a vízi alagúton keresztül felmászik az erődbe és agyonüt egy jebuzeust. Azt már el tudjuk képzelni, hogy utána mi történt. Mindenesetre a hódítás sikeres volt.

Meghatározó viszont az, amit ezután tesz. Elhozza a frigyládát, amely Isten jelenlétének jele volt a nép sivatagi vándorlásának idején. A szövetség sátrában tartották a ládát, benne őrizték a szövetség szabályait (a Tízparancsolatot), mely definiálta Isten és a nép közötti szeretetszövetséget. És Isten dicsősége ott lebegett vagy lakott a szövetség sátrában a frigyládához kapcsolódva. Dávid előhozza most ezt a frigyládát, mely addig - kicsit túlzóan szólva - egy félreeső helyen többé-kevésbé észrevétlenül elfeküdt. Felviszi a Sionra, és felállítja újra a szövetség sátrát, hogy Isten dicsősége, azaz Isten természete

megnyilatkozzon a népnek a frigyládán, a szövetség sátrán keresztül. Így lesz a Sion-hegy, Jeruzsálem az a hely, ahol Isten az övéi között lakik. Ez a meggyőződés, hogy Isten a fővárosukban velük lakik, hogy számukra megtapasztalható, megélhető, az izraeliták életérzése számára nagyon fontos. Meg vannak győződve arról, hogy Sion várát nem lehet meghódítani. Vannak olyan események a történelemben, melyek ezt a meggyőződést alátámasztják. Mint pl.: az asszír Szanhérib esete, aki hatalmas sereggel közeledett, hogy megostromolja Jeruzsálemet, a serege azonban megsemmisült anélkül, hogy az izraeliták egy kardcsapást is mértek volna rá. A Szentírásban ez áll: „Azon az éjszakán eljött az Úr angyala, és az asszír táborban halomra ölt mindenkit”, aztán mond egy közelítő számot, nagyjából „harminc ezret”. Egy régészek által feltárt, Biblián kívüli feljegyzésből tudjuk, amely Szanhérib e hadjáratáról tudósít, hogy akkoriban Szanhérib hadseregében kitört a pestis. Ezt az eseményt a Királyok könyvének írói anélkül, hogy a pestist egy szóval is megemlítenék, Isten hatalmas tetteivel magyarázták.

Természetesen gyanítjuk, ha az eseményeket ilyen vallásos szemmel nézzük, hogy egy ilyen Isten, aki így cselekszik, nem csupán csak egy kedves nagyapa, hanem van benne valami félelmetes is. A nép történelme sajátos feszültségben zajlik. Egyik oldalról tudja a nép: Isten itt van közöttünk. Másik oldalról pedig már annyira megszokták, hogy inkább a polgári dolgaikkal foglalkoznak. A polgári hűtlenség, az intézményesült vallás e területére küldi újra meg újra Isten a prófétáit. Az egész izraeli prófétaság feladata lényegében nem más, mint a népet a köztük élő Istenhez visszairányítani. És még az olyan életfolyamatok is, amelyek önmagukban nem bűnösek, a próféták szemében, a próféták szavaiban a szövetséges Istennel való szakítást jelentik. Így pl. az is, hogy Izrael királyai az Egyiptommal vagy még inkább Babilonnal folytatott komoly nézeteltérések idején okos és ravasz szövetségi politikát folytattak Egyiptommal. Az ember okos, beházasodik más hatalmakhoz, hogy a konfliktusokat elsimítsa. Jobbról is, balról is kapcsolatokat épít ki, különösen Egyiptommal. Ebben az időben Jeremiás próféta arra figyelmeztet, hogy egy ilyen szövetség Egyiptommal, egy ilyen béketeremtő házasság áruulást jelent a szövetség Istenével szemben. És azt jósolja, hogy ebből baj lesz, mert Isten nem engedi, hogy az utolsóelőttire támaszkodjunk, és hogy Őt elfelejtsük.

A babiloni Nabukadnezár kétszer is meghódítja Jeruzsálemet, fogásba viszi a népet, és lerombolja a templomot. Szinte nem tudjuk elképzelni, mit is jelenthet ez az esemény Izrael számára. Ez nem csak a nemzeti érzés eltiprása: a népünk elvesztette szabadságát. Ez

nem csak egy elvesztett háború, hanem a nép önmagába vetett hitének összeomlása. Mert a templomot, melyben Isten közöttük lakott, Jeruzsálemet, Siont, Isten városát meghódították és elpusztították. A nép úgy érezte, hogy Isten, akire úgy gondolták, hogy rábízhatják magukat, kudarcot vallott. Mások erősebbek voltak nála. Így el tudjuk már képzelni, hogy az ószövetségi Szentírás gyászdalai egyszerűen csak a megkínzott szív kiáltásai. A nép nem tud ezzel mit kezdeni, nem tudják ezt az eseményt megérteni. „*Babilon folyóvizeinél ott ültünk, és sírtunk. A fűzfákra akasztottuk hárfáinkat abban az országban. És azok, akik ide hurcoltak bennünket, mondták: Énekeljetek nekünk Sion-dalaitokból. Hogyan énekelhetnék egy Sion-dalt távol, idegen földön! Ha elfeledkeznék rólad, Jeruzsálem, száradjon el a jobb kezem!*”

A fájdalom és kétségbeesés e vidékére Isten most prófétákat küld. Ketten voltak: a második Izaiás, mivel a szövegei Izaiás könyvében jelennek meg, és Ezékiel. És mindkettő a maga módján egy nagy jövőképet alkot, és elmagyarázza a népnek, hogy Isten nem azt akarja, hogy Izraelnek politikai hatalma legyen, hogy Dávid királyságát megteremtsék, hogy Izrael úgyszólván az egész világot uralja, hanem Isten Izrael belső lelki királyságát szeretné, egy belső lelki hatalmat, egy új Siont, egy olyan új lelki-szellemi hatalommal bíró Jeruzsálemet, amelyet az egész világ követ. A második Izaiás könyv szövegeit érdemes újra és újra áttanulmányozni, és elmélkedni róluk. A próféta mindenekelőtt a fogságból való hazatérésről beszél. (lásd Iz. 49. fejezet) „*⁸Ezt mondja az Úr: A kegyelem idején meghallgatlak, és az üdvösség napján megsegítelek. Én teremtettelek, és én teszlek meg a nép szövetségesévé. Helyreállítom az országot, és kiosztom a pusztává lett örökséget. ⁹A foglyokhoz így szólok: „Gyertek ki!” A sötétben ülőkhöz meg: „Gyertek a napvilágra!” Minden út mentén legelhetnek majd, és minden halmon legelőt találnak. ¹⁰Nem éheznek és nem szomjaznak, forró szél nem éri, s nap sem égeti őket. Mert aki megkönyörült rajtuk, az vezeti, s a vizek forrásaihoz tereli őket. ¹¹Minden hegyet úttá teszek nekik, és feltöltöm az ösvényeket. ¹²Nézzétek, ezek messze távolból jönnek, azok északról és nyugatról, amazok meg Szinim földjéről. ¹³Zengjétek dicséretet, egek, és ujjongj, te föld! Hegyek, daloljatok örömtökből! Mert az Úr megvigasztalja népét, és megkönyörül szegényein. ¹⁴Így panaszkodott Sion: „Elhagyott az Úr! Megfeledkezett rólam!” ¹⁵De megfeledkezhet-e csecsemőjéről az asszony? És megtagadhatja-e szeretetét méhe szülöttétől? S még ha az megfeledkeznék is: én akkor sem feledkezem meg rólad. ¹⁶Nézd, a tenyeremre rajzoltalak; falaid szemem előtt vannak szüntelen. ¹⁷Sietve jönnek, akik fölépítenek, s akik leromboltak és kifosztottak, azok*

elmennek.” Annyi melegség van ebben a szövegben, amilyen nincs még egy az Ószövetségben. Olyan szöveg, mely Isten irgalmas szeretetéről szól, ahol Isten az övéi között lakik, akiket nem felejt el, és azt mondja népének: a tenyeremre rajzoltalak téged. És tovább a 60. fejezetben: „¹Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted! ²Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad. ³Népek jönnek világosságodhoz, és királyok a benned támadt fényességhez.” – Még felsorolhatnánk több helyet is egymás után, ahol az új Sionnak ez a kettős látomása felvillan a száműzöttek előtt. Biztos felfedezték már, hogy ez a kettős struktúra a már idézett „Ég felé” imakönyvben és a „Jelenések könyvében” ugyanígy jelen van. Egyik oldalról a szent város, ahol Isten az övéi között lakik; a másik oldalról ugyanaz a szent város megvilágítva áll minden nép előtt, ahova a királyok eljönnek, ahová ellátogatnak, akit követnek, ahol segítségre lelnek, ahol erőt gyűjtenek. Ezt az anyagot (ezt a kettősséget) a továbbiakban a tanulmányaitokra és különösen a szakembereink tanulmányaira bízom.

A másik prófétának, Ezekielnek, a templomhoz kapcsolódnak a látomásai. A templom számunkra már otthonos, nem ismeretlen többé. Ez az a hely, ahol Isten lakik, ahol Isten dicsősége lakozik. A dicsőség Isten egyik tulajdonságát jelenti – figyelembe kell vennünk, hogy Istennek csak olyan tulajdonságai vannak, amelyek lényét az ő teljességében fejezik ki, tehát ezek lényének nem csak részei. Jobban mondva – a dicsőség Istennek azt a sajátos módját jelenti, amelyen keresztül kinyilatkoztatja magát az embernek. A Szentírás erre utal a ’dicsőséggel’. Isten törekvése, Isten természete olyan, hogy ki akarja nyilatkoztatni magát isteni hatalmában, erejében és szeretetében. A templom tehát az a hely, ahol Isten az övéi között lakik.

Ezekiel hosszú, hosszú fejezeteken keresztül mutatja be az új templomot. Tehát minden részletesen le van írva, hogy néz ki belülről, hogy néz ki az oltár és az ajtószárnyak, hogy van kialakítva az udvar, mik a pontos méretek. Létrejön a templomnak egy egészen új víziója, minden a részletekig ki van dolgozva. Számunkra érdekes a 47. fejezet, amelyben a templom-forrásról van szó. „Visszavezetett a templom bejáratához, és lám, víz fakadt a templom küszöbe alatt a keleti oldalon, mert a templom kelet felé nézett. A víz a templom jobb oldalán folyt le az oltártól dél felé. Kivitt azután az északi kapun és körülvetetett kívülről egészen a külső kapuig, amely kelet felé néz, és lám, víz tört elő a jobb oldalon. A férfi, akinek kezében mérőzsinór volt, kelet felé ment és ezer könyököt mért, majd átvezetett a vízfolyáson, s a víz bokaig ért. Újra ezret mért és átvezetett a vízfolyáson, s a

víz térdig ért. Megint ezret mért és átvezetett rajta, s a víz a veséig ért. Ismét ezret mért, s már folyó volt, amin nem tudtam átmenni, mert a víz áradt, mély folyóvá dagadt, amelyen nem tudtam átmenni.” – Aztán tovább folytatja a leírást a folyóról, majd ezt mondja: *„Ez a víz a keleti vidék felé indul és lefolyik Arabáig, s eljut a tengerig; amikor beleömlik, annak vize egészséges lesz. Amerre elér a folyó, minden élőlény, amely mozog, élni fog. Halak lesznek nagy bőségben, mert ahová ez a víz behatol, egészségessé lesz, és élni fog minden, ahová a folyó elér.”* – A Holt-tengernek olyan magas a sótartalma, hogy nem él meg benne semmi. Ezért hívják Holt-tengernek. Amikor a Jordán beleömlik a Holt-tengerbe, és halak és élőlények is belesodródhatnak, akkor azok meghalnak. Ehhez a helyzethez nyúlik vissza a látomás is. Az a víz, amely a templomtól ered, egészségessé teszi ezt a tengert, így a halaknak ezentúl nem kell meghalniuk, hanem életben maradhatnak és élhetnek. És számunkra világos, hogy mit akar ezzel mondani a próféta: ebből az új templomból, ettől az új Siontól fog elkezdeni az élet, úgy hogy azok az emberek, akik érintkezésbe kerülnek vele, egészségesek maradnak, élők maradnak, erőssé válnak. Most megértjük a „Jelenések könyve” egyik leírását, amelyet korábban talán nem teljesen értettünk: *„Azután megmutatta nekem (az angyal) az élő vizek folyóját, mely kristálytiszta fakadt Isten és a Bárány trónjából. Középen és a folyó mindkét partján az élet fái álltak. Tizenkétszer hoznak termést, vagyis minden hónapban gyümölcsöznek.”* Tehát itt is jelen van az élő folyó, amely a szent városból ered, és ami a körülötte lévő országot egészségessé teszi.

Az ószövetségi Szentírásból kiindulva ezzel nagyjából megvilágítottuk, hogy mire gondol Kentenich atyánk és alapítónk, amikor a szent városról beszél, amikor azt írja: *„Általuk (a schönstattosokkal) építheted a szent várost, a mennyeit.”*

Schönstatt történelmében

Most tehát egy kicsit közelebb léphetünk a gondolathoz, hogy ennek a nagy célkitűzésnek a fejlődését a Schönstatt családon belül legalább néhány rövid mozzanatban, kis vonalakban nyomon kísérjük.

Az isteni vezetést már Schönstatt kezdetekor megtapasztaltuk. Az Alapító okiratban ez áll:

„Aki ismeri a Kongregációnk múltját, annak nem lesz nehéz elhinnie, hogy az isteni gondviselésnek valami különös terve van még vele.”

Schönstattban is megtaláljuk Isten közelségének jelképét. Ahogy régen ez a frigyláda volt, amit Dávid a Sion hegyen helyezett el, és ami köré úgymond a szent várost felépítette, úgy a mi „frigyládánk”,

Isten közelségének jelképe a *Szűzanya*. Schönstatt megtapasztalja, hogy a Jóisten a családoknak ajándékozza a Szűzanyát mint az új ember nagy nevelőjét. Aki vele kapcsolatba kerül, az belsőleg átalakul, újjá alakul: erős lesz. Ez nem azt jelenti, hogy minden nehézség megszűnik, hanem azt jelenti, hogy minden nehézség, minden nyomorúság, minden gond felett ott áll a tapasztalat, hogy a Szűzanya szövetséget kötött velünk, hű hozzánk, és hordoz minket. Az első schönstattosoknak egészen korán ez a tapasztalata: a Szűzanya itt van közöttünk, vezet minket, nevel minket, új embert formál belőlünk. Így érthető módon hamarosan felmerül a kérdés Schönstattban: És mit szeretne innen a Szűzanya?

Már az Alapító okirat felvázolja a célkitűzést, természetesen még csak körvonalakban:

„Sejtik ugye, hogy mire célzok: szeretném ezt a helyet egy zárándok- és kegyhellyé alakítani a rendházunk, az egész német tartomány számára és talán még azon túl is. Tapasztalja meg Mária dicsőségét mindenki, aki idejön imádkozni, és vallja meg: Jó itt lenni! Építsünk itt sátrakat, legyen ez a kedvenc helyünk!” Ebben benne van a célkitűzés, hogy a Szűzanya letelepszik a szentélyben, hogy az emberek idejönnek, és megélik azt, hogy itt, ezen a helyen, de még inkább a Szűzanyánál otthon vagyunk, és ő bevezet minket Istenünk nagy világába, és egy mély Krisztus-megtapasztalást, és Krisztus által egy élő kapcsolatot tesz lehetővé Istennel, a mi Atyánkkal. Ugyanakkor pedig már egy kifelé irányuló célkitűzés is megtalálható az Alapító okiratban: *„Az önmegszentelést követelem tőletek. Ez az a páncél, amit fel kell öltönetek, és ez az a kard, amellyel meg kell szabadítanotok hazátokat az ellenségtől, és amellyel a régi világ csúcsára kell állítanotok.”* A régi világ csúcsa, hasonlóan a sioni látomásokhoz, nem politikai, hanem üdvösségtörténeti szempontból fontos, úgy gondolják, hogy a szentélyből létre kell jönnie egy szent városnak, amit az egész emberiség követhet, ahol segítséget kap, ahol megtalálja a Szűzanyát és a Mennyei Atyát. És végül: *„Bizonyítsátok be először, hogy valóban szerettek, hogy komoly a szándékotok. Akkor szívesen idetelepszem közétek és bőkezűen osztok adományokat és kegyelmeket. Akkor a jövőben majd erről a helyről magamhoz vonzom az ifjú szívüket és úgy nevelem őket, hogy hasznos eszközökké váljanak a kezemben.”* A Szűzanya a szentélyből kiindulva egy olyan nevelői művet szeretne megteremteni, amelyben maga köré gyűjti az embereket, és úgy neve-li őket, hogy hasznos eszközökké váljanak a kezében.

Egy kicsit később ez a nagy látomás az Alapító okiratból kicsirázva az Ingolstadt-Schönstatt párhuzam alakját veszi fel. Az ingolstadt-i kongregációnak az Újkor kezdetekor nagy jelentősége volt Dél-Né-

metország és Ausztria vallási alakulásában. Tulajdonképpen az ott kinevelt fiatalembereknek köszönhető, hogy Németország déli része katolikus maradt.

Ez a gondolat lángra lobbantotta Kantenich atya körül a schönstatti fiatal közösség lelkesedését, és Schönstatt célját ezekkel a szavakkal fogalmazták meg: az Ingolstadt-Schönstatt közötti párhuzam által; vagyis azáltal, hogy a Szűzanya nálunk tevékenykedik, létre kell jönnie egy hasonló fontosságú lelki-szellemi vallásos mozgalomnak, egy hasonló fontosságra kell szert tennie, mint amilyen az az áramlat volt, ami a középkorban Ingolstadtból indult ki. Később – és most rövid, tömör célzásokra korlátozom magam – később ezt a célt, Schönstattnak ezt a nagy célkitűzését, mindig a körülményeknek megfelelően átdolgozzák, átfogalmazták: a világ vallás-erkölcsi megújítása Krisztusban Máriával; ismerjük „a szentély árnyékáról” tett fontos kijelentést. 1929-ben, a gimnazisták találkozójának végén mondja alapítónk: „a szentély árnyékában” – erről a szentélyről van szó – „fog a következő évszázadokban az egyház sorsa lényegében eldőlni.” Beszél az „eszményi egyház elővételezéséről”; beszél a „Schönstatt-birodalomról” és beszél a „szent városról”:

*„Általuk (a schönstattosokkal) építheted
a szent várost, a mennyeit,
hogy mindenki bizalomteljesen
hozzá föltekinthessen”*

Az „Ég felé” egyik szövege hasonlóképp mondja: „*Küldd el nekünk az Üdvözítőnk Lelkét, az erő Lelkét, hogy a teremtetést újra alkossa*” – vagyis a megújulás nagy művét Istennek kell létrehoznia – *‘a Schönstatt-birodalomban, az Isten államában,* (ami egyenlő az örök Sion-várossal), *a szeretet győzedelmeskedik, és mindig az igazság és a jog kormányoz.*’ A céljának/vezéreszméjének ezt az alapmodelljét az alapító mindig újra és újra és nagyon változatosan kifejti. Bizonyára észrevették, hogy a zsoltárból vett ama rövid idézet, a babiloni száműzötteknek gyászéneke: „*Ha megfedkezem rólad, Jeruzsálem, száradjon el a jobb kezem!*”. Ez az ősi Sion-motívum itt újra felcsendül. Ezt a motívumot, ezt a gondolatot ragadja meg az „Ég felé” egyik imája: „*Száradjon le, Ó Istenem, a jobb kezem, ha megfedkezem Schönstatt, terólad.*” Az imádkozót annyira magával ragadta a jelentőségteljes küldetése, hogy azt mondja, ha én ezt elfelejtem, akkor száradjon le a jobbom, az én jobb kezem, tehát vágják le a kezemet. Továbbá még az „Ég felé” egy másik helyén is láthatjuk, hogy alapítónk mennyire ebben a képvilágban él, az új Sion képvilágában. A schönstatti papi hivatásokért szóló imában olvassuk:

*„Vezesd, Szűzanya, ma hozzánk kegyesen a tiedet,
akiket a Schönstatt-birodalomban akarsz egyesíteni:
Váljanak erős Dávid-toronnyá,
hű földi hadseregeddé,
akik a világ megváltójához a legközelebb állnak,
és vele együtt az Atya Szentlelkében járnak az úton.”*

Mi ez a Dávid-torony? A Sion-város egy jelentős építménye. Feltételezem, hogy részletesen fogunk még ezekkel a kérdésekkel foglalkozni a kutatásaink során.

Jeruzsálem, a Sion-város, két völgy között húzódó hegyláb-
ra, lejtős hegygerincekre épült. A
völgyekben patak folyt. Az igazi
Sion-hegy elől áll. Ez volt az a
terület, amelyet Dávid meghódí-
tott. Később, így írja a Szentírás
egy másik könyve, Dávid hozzá-
vásárolta a felette levő részt egy

jebuzitától. Nem kell tehát mindig mindent fegyverrel megszerezni. A hegyláb felső része a jebuzita Ornané volt. A Krónikák könyve ezt a helyet Moriahnak nevezi, annak a hegynek az emlékére, amelyen Ábrahám kész volt feláldozni a fiát. És itt fent a Moriah hegyen, vagy ha úgy akarjuk a Sion-Moriah hegyen építik fel a templomot. De van ennek az erődítménynek katonai szempontból nézve egy gyenge pontja. Hogy hol van, azt mindenki meg tudja mondani. Ott, ahol az ellenség fentről lassan a hegygerincen lefelé a városba tud vonulni. Ezért találunk minden hegygerincekre épült erődítménynél ezen a gyenge ponton egy különösen erős erődöt. A Rajna menti váraknál is nagyon jól megfigyelhetjük, hogy ezen a helyen még egy külön falat is emeltek, egy úgynevezett pajzsfalat. A vár előtt van még egy hatalmas fal, ami a mögötte lévő veszélyeztetett pontokat védi. Feltételezhető, hogy a város erődítmény rendszerén belül egy falon túl valahol ott fent egy fontos erőd állt, a Millo, avagy Dávid tornya. Tehát ha már Dávid tornyát említjük, akkor mindössze városépítészeti szempontból ez egy olyan erődítményt jelent, amelynek meg kell védenie Sion városának gyenge pontját. – Látjuk, mennyi mindent kell tudni ahhoz, hogy megértsük az „Ég felé” imáját. Egészen otthon kell lenni a Szentírásban.

Atyánk ebben a világban él, és gyakran egy fogalommal, egy szóval utal arra, amit amúgy nagyon hosszan és részletesen kellene magyaráznunk. Ha ez azt jelenti, hogy Schönstatt férfiközösségének

olyannak kell lennie, mint Dávid-tornyának Sion városban, akkor most már értjük, hogy mire gondol. Dávid-tornyának lenni nem jelent mást, mint megvédelmezni Schönstatt Sion-városának, az új Sionnak, az új szent városnak gyenge pontjait. És ezért ésszerűen így folytatódik: „*Váljanak erős Dávid-toronnyá, hű földi hadseregeddé.*” Mit akar ezzel elmagyarázni? Azt akarja ezzel elmagyarázni, hogy alapítónk számára milyen erősen, milyen elevenen összekapcsolódik a szent városnak, Sion-városának ez a víziója Schönstatt céljával.

A Szűzanya - az ÚJ SION

A szent város anyja és nevelője

Isten népének – Izraelnek, más nevén a “Szent városnak”, “Isten városának”, “a hegyre épült városnak” – nagy célkitűzése/vezéreszméje az Istentől kapott jövőképről szól. Már bizonyította a történelem, hogy amit az emberek a szent város megvalósulásáért tehetnek, az mindig ideiglenes marad, mindig hiányos, és hogy emberi nyomorúság és gyengeség tapad hozzá. Így van ez az ószövetség konkrét üdvösségtörténetében, Sion leánya mindig hűtlen mennyasszony vagy feleség is, aki elhagyja az ő isteni hitvesét. Ozeás próféta az Isten és Izrael közötti szövetséget a házasság képéhez hasonlította; és úgy mutatta be, hogy egyik oldalon az isteni szövetséges partner hű marad, kitart a mennyasszonya mellett; másik oldalon viszont Izrael népe többször is úgy viselkedik mint egy szajha. Ozeás próféta valóság-értelmezésének kemény, látható jeleként Isten megbízásából elvesz egy prostituált nőt feleségül, aki aztán a romlottsága miatt természetesen elárulja és elhagyja. Ezt azért teszi Ozeás, hogy minden embernek megmutassa: Ti is így viselkedtek Istennel szemben. Ozeás egész élete prófétai jellé lesz. Érdemes elolvasni ezeket a szövegeket, hogy mélyebben behatoljunk az Isten és Izrael közötti szövetségi kapcsolatba.

Minket most azonban valami más érdekel. Az üdvösségtörténet belső fejlődése során Isten a próféták szájával előre tudtul ad egy különös dolgot. Isten ki fog választani Izraelből egy szent maradékot, vagyis olyan embereket fog kiválasztani, – így magyarázták ezt a próféták – akik nem udvaroltak Baalnak és Astarténak stb., akik nem hűtlenkedtek, hanem akiknek a szeretete teljesen Istené. Lukács evangélista mondja nekünk az angyali üdvözet órájában, hogy Mária, a Szűzanya az új Sion, vagyis Izrael szent maradéka, aki teljesen készen áll Isten számára. És Lukács evangélista az angyali üdvözet jelenetét, az angyali üdvözet óráját irodalmilag úgy mondja el, hogy jelentős összecsengések fordulnak elő benne az Ószövetség és a próféták szavaival. Olvasás közben nagyon könnyen átsiklunk e felett,

ha nem hordozzuk magunkban az idevágó ószövetségi anyagot. Utána szeretnénk járni ennek az értelmezésnek, és fel szeretnénk keresni a párhuzamokat.

Szofonías próféta írta mintegy ráhangolódásként könyvének 3. fejezetében:

„¹¹Azon a napon nem kell majd szégyenkezned a tetteid miatt, amelyeket ellenem elkövettél. Mert akkor majd eltávolítom körödből, akik gőgösek s hivalkodnak. Nem fogsz többé kérkedni szent hegyemen.¹²Nem hagyok meg belőled, csak egy szerény kis népet, amely az Úr nevében reménykedik: ¹³Izrael maradékát. Nem művelnek többé gonosztságot, nem beszélnek hazugságot, nem lelsz majd csalfa nyelv a szájukban. Legeltetnek, letanyáznak, és senki sem zavarja meg őket.

És itt jön az a rész, amely összecseng Lukács evangéliumával:

„¹⁴Dalolj, Sion leánya, zengj éneket, Izrael! Örülj és ujjongj egész szívedből Jeruzsálem leánya! ¹⁵Nem hajtja végre rajtad az ítéletet az Úr, elűzte ellenségedet, Izraelnek az Úr a királya, ne félj többé semmi rossztól! ¹⁶Azon a napon így szólnak majd Jeruzsálemhez: Ne félj, Sion! Ne lankadjon kezed! ¹⁷Veled van az Úr, a te Istened, az erős Szabadító! Örülj majd neked nagy örömmel, újjáéleszt szeretetével, örülj majd neked ujjongó örömmel, ¹⁸mintha ünnepet ülne.” (Szofonías 3,11-18)

Lukács evangélista átveszi a gondolatmenet tematikáját és mintegy rendszerét is. És ráadásul, amikor Isten hírnöke, Gábor főangyal megszólítja Máriát, akkor szinte ugyanazt a kifejezést használja. „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr!” Ezt a görög „Üdvözlégy”-et a héber „Örülj/dalolj” szóval is fordíthatjuk. Nézzük párhuzamosan a szövegeket:

Lukács: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr!”

Szofonías: „Dalolj, Sion leánya, zengj éneket, Izrael!... Veled van az Úr, a te Istened.”

Lukács: „E szavak hallatára Mária zavarba jött, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez”. Majd Isten hírnöke így folytatja: „Ne félj, Mária, kegyelmet találtál!”.

Szofoníasnál ez így hangzik: „Ne félj! Sion, ne lankadjon kezed!”

Irodalmi szempontból újabb hasonlóságot fedezhetünk fel Isten és Mária párbeszédében. Lukács: „Ne félj, Mária, kegyelmet találtál Istennél. Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni.” Az Újszövetség görög szövegében ezen a ponton van egy szokatlan szófordulat, mert Lukács, aki amúgy egy ragyogó íróművész, ezt egy kicsit döcögösen írja: „És íme fogansz a te méhedben.”

(Szofonías) héber szövegét, hogy „veled van”, szintén lehet így is olvasni és értelmezni. Nála így áll itt: „Ne félj, Sion! Ne lankadjon

kezed! ¹⁷*Veled van az Úr, a te Istened, az erős Szabadító!*” Érezzük, hogyan jön létre a párhuzam:

Lukács: „*És íme fogansz a te méhedben*”, „*veled van.*”

Szofoniásnál pedig: „*Ne félj! Veled van az Úr, a te Istened, az erős Szabadító!*”

Mit szeretne mondani ezzel az irodalmi hasonlósággal az evangélista?

Úgy akarja a szemünk elé állítani a Szűzanyát mint az igazi, új Siont. És ebben az összefüggésben döntő súlyt kap a Szeplőtelen Fogantatás dogmája. A szent város nem tud alulról jövő erőfeszítésekkel felkészülni Istene befogadására. Az, ami a hosszú, szent történelem folyamán Izraelben történt, a Sion-hegyen, Moriah szent városában, ott, ahol a templom áll, szükségszerűen hiányos maradt. Istennek itt még egyszer közbe kell lépnie, és Izrael szent maradványából egy új isteni kezdeményezéssel, Krisztusra való tekintettel, meg kell alkotnia ezt az új Siont, a Szeplőtelenül Fogantatottat.

Tehát Sion csak isteni kezdeményezéssel lesz majd valóban mennyasszony, társ, tiszta társ, tiszta edénye Istennek, aki vele akar lenni.

Ez a nagy háttere annak, amit Szent Pál a Galatáknak írt levelében (4,4) írt: „*Amikor elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldte fiát, aki asszonytól született.*” És most már nem nehéz az Újszövetség szövegeiben több helyen is felkutatni és megtalálni a Sion-hegy motívumot, a Sion gondolatot. De most már nem szeretném ezt tovább részletezni.

Viszont megértjük egyszerre, hogyan ölt magára a napkeleti bölcsek érkezése ismét egy Sion motívumot. „*Mindenfelől jönnek,*”, mint ahogy azt előbb hallottuk. „*És megtalálták a gyermeket és anyját*”: a gyermeket, aki Isten dicsőségének megjelenése, és az anyját, aki mintegy a megtestesült Sion-város. Ezt találták, amikor megérkeztek. Ezáltal nevezik a Szűzanyát „*Sion lányának*”, mint ahogy a próféták is gyakran hívják így: „*Dalolj, Sion leánya, zengj éneket, Izrael! Örülj és ujjongj egész szívedből Jeruzsálem leánya!*”

Természetesen nagyon szép, amikor felfedezhetjük, hogy ez a gondolat Schönstatton kívül is teret nyer. Ratzinger bíboros, a nagy teológus, nemrég írt egy kis könyvet a Szűzanyáról. A címe: „*Sion leánya*”...

Így az egyház nagy célját/vezéreszméjét a Szűzanya és a názáreti történés mintegy meg is testesíti. A Szűzanya lesz a nagy üdvösségtörténeti áramlás reprezentánsa, az egész ószövetségi Sion képviselő-

je és az új Sion kezdete, amely Krisztus megtestesülésével és a megváltással kezdődik.

Most pedig gondolkodjunk el annak az életfolyamatnak/eseménynek belső formájáról, belső alakjáról, amit az ÚJ SION-nal írtunk körül.

Alapítónk az Essen-i¹¹ üdvözlétében idéz az 1948-as májusi levélből: „*A Szűzanya a Magnificatban a nagy látnoki keresztény jövő-szemléletet a nevezetes „et exaltavit humiles”, azaz „fölemeli az alázatosakat” szavakba öntötte.*” Időközben világos lett számunkra, hogy milyen közel van hozzánk az üdvösségtörténet bibliai gondolkodásának áramlata, amikor alapítónk ilyen dolgokat mond. E gondolkodásmód láttatja velünk, ahogy Isten lehajol, hogy magához vonja, kiválasztja és megragadja népét, hogy nekik újra és újra megbocsásson és felemelje őket. A szöveg így folytatódik: „*A Jelenések könyve a maga módján ismét felveti a témát, és ragyogó képekben végig is vezet. Továbbá azt is megfigyeltük már, hogy alapjában véve a Jelenések könyve milyen melegséggel és szeretettel teszi megtapasztalhatóvá, érezhetővé az égből alászálló szent város nagy képét, amelyben Isten az övéi között lakik. A szent város, amely egyúttal minden nép fényforrása, célpontja és tájékozódási pontja, életforrása, erőforrása; amely a keresztény jövő, a keresztény cél fontos bemutatásaként áll a szemünk előtt.*”

Most két gondolatot kell figyelemmel kísérnünk. Az első a Szűzanya feladata a szent város építésében, felemelésében. A második a szent város időhöz kötött formái és az újjáalakított élet törvényei. Hogy ez mit is jelent, az a következőkben még kiderül.

A Szűzanya a *szent városért* kapott feladatát János evangélista vázolja fel Krisztus halála jelenetének bemutatásakor. Krisztus a tanítványára és a Szűzanyára tekintve ezt mondja:

„*Asszony, nézd, a te fiad!*” Ez egyértelmű számunkra, hogy mit jelent. A Szűzanya új Sionként Krisztusban hű marad a Krisztusban bekövetkezett isteni betöréshez. Názárettől kezdve a keresztig kitart az „igenje” mellett, mint ahogy azt a zsinat az egyházzal szóló konstitúciójának 8. fejezetében ki is fejtette, és emiatt a Krisztus követés miatt lesz ő az egyház anyja. Egyházunk vallásos meggyőződése szerint Krisztus megbízza azzal, hogy anyaként nevelje, vezesse az egyházat, mint saját kiterjesztett énjét. A fontos alaptétel, hogy a lét-rend egyúttal a cselekvés rendje is, itt is alkalmazható.

A Szűzanya új Sionként az egyház anyja. A Krisztussal való egysé-

1 1968-ban Essenben rendezték meg a német katolikusok országos nagygyűlését, amelyen sok schönstattos is részt vett. Nekik írta üdvözlétét/üzenetét Kentenich atya.

géből keletkezett az egyház, az új Sion. És az egyház eredetében való létszerű részvétele által lesz Ő az egyház anyja. Tehát az ő feladata az egyház vezetése és nevelése. A Szűzanya mint Isten népének anyja és nevelője ezért egyre nagyobb figyelmet kap a hagyomány és az egyháztörténelem fejlődése során.

Ez történt a nyugati kereszténység kialakulásánál is, és ez nagyon fontos volt. Európa nagy zárt térsége, amely a kereszténység és az emberi kultúra-társadalom bizonyos egységét testesítette meg, a Szűzanyát saját anyjának tekintette. Figyeljük csak meg, hogy mi, magyarok is a Szűzanyát teljesen magától értetődően anyaként tiszteljük és elismerjük. Ő a *Magna Mater Hungariae*, a Magyarok Nagyasszonya.

És az sem jelentéktelen, hogy a királyok, azaz a jelentős politikai vezetők, gyermeki kötődésüket és lovagias tiszteletüket újra és újra kifejezték anyjuk és királynőjük iránt. Ezzel a cselekedettel mintegy elismerik azt a nagy valóságot, amit Krisztus a kereszten mondott: *Nézd, ő a te anyád!* Nézd keresztény Nyugat, ő, Mária a te anyád! Vagy más szavakkal kifejezve, ahogy alapítónk is mondja, a keresztény Nyugat hálát ad a kereszténység nagy jövőképeért/vezéreszméjéért, azért a meggyőződésért, hogy Isten szeretne itt valami olyasmit építeni, mint egy szent birodalom, egy szent város. A szent birodalom egy olyan birodalmat jelent, ahol Isten az övéi között lakik, és közöttük uralkodik. Ezáltal beszélhetünk a szent Német Római Birodalomról. És a nézeteltérések, az iszlámmal szembeni fő politikai konfliktusok is, valójában nem csak a kultúráról, a politikai szabadságról szóltak, hanem ilyen végső értékekről. Miután Izrael betelepedett Kánaán földjére, hasonló összetűzése volt a környékbeli népekkel. Abban az esetben sem csak arról a kérdésről volt szó, hogy a saját fajtánkat életben tudjuk-e tartani, hanem arról, hogy meg tudjuk-e őrizni az Isten iránti hűségünket, bizonyítani tudjuk-e az életünkkel az Ő szavahihetőségét. Hasonlóan elmondhatjuk, hogy pl., a nándorfehérvári csata egy évszázadokon át tartó harc szimbóluma, melynél valójában ennek a nyugaton megszületett keresztény jövőképek a hihetőségéről volt szó, nevezetesen arról, hogy Isten az övéi között lakik, és egy keresztény szent birodalmat épít és megvalósít.

Most pedig látjuk, mennyire hanyatlak a nyugati kereszténység a szemünk előtt. Nem kell ezt bizonygatnom. Ezzel a tényállással már elég gyakran találkozunk. Ennek a hanyatlásnak a folyamatára többféleképpen is lehet reagálni. Az első a restauráció erőltetése bármi áron. Görcsös ragaszkodás azokhoz a dolgokhoz, amik régen voltak, és amik még fennmaradtak. Tudjuk, hogy ez egy képtelen megoldás, mivel egy olyan hatalmas történelmi folyamatban vagyunk, mely visszafordíthatatlan. A második lehetőség a túlélésre koncentrál: addig igazodunk

sítve, ha a nyugati kereszténység teremtő erőinek egész erőteréből teljességében kihámozom az ő személyét; szellemi munkával óvatosan kivonom, és világosan megnézem, akkor vele, az ő személyével azt az egész keresztény jövőképet/vezéreszmét megkaptam, amit atyánk, a Magnifikátból idézve, ezekbe a szavakba foglal: „*a kicsinyeket pedig felmagasztalja*”. Erről van szó abban a jelentős, új világban, amit szeretnénk megalkotni.

Másrészt pedig az ő alkotó hatalma. Az isteni terv szerint, és alapítónk vallásos meggyőződése szerint ő az, akinek ezt az új világot, a kereszténység újjáalakításának ezt a nagy teremtő folyamatát Schönstattban életre kell keltenie és be kell indítania. És ez a folyamat nálunk, a mi (Schönstatt)családunkban, a mi közösségünkben el is indult. És mivel a Szűzanya személyesen már évek óta vezet bennünket, mint egyént, és mint közösséget is, ezért már abban a helyzetben vagyunk, hogy mi is mintegy azon a célon/vezéreszmén tájékozódunk és arra törekszünk, amelyet a Szűzanya személyéről olvastunk le. Ezt egy kicsit részletesebben ki szeretném fejteni.

A nyugati kereszténység Mária-tiszteletéhez képest a mi Mária-tiszteletünknek két sajátos pontja van. Az első: a schönstatti Mária-tiszteletünk egy kimondottan nevelő hatású Mária-tisztelet. Nem szeretném azt mondani, hogy ez a nyugati kereszténységben eddig nem így volt, de a fontosság érdekében itt ki kell emelnem valamit... Különösen fontos a schönstatti Mária-tiszteletben a hagyományos Mária-tisztelettel szemben az a szempont, hogy a Szűzanya az *új közösség új emberének* nevelője. Ez azért van, mert abban a hatalmas összeomlásban/változásban, amelyben éppen benne vagyunk, az embernek veszélyben van a szabadsága. Eltömegesedés, elszemélytelenedés, ellelketlenedés fenyegeti. A közösség pedig a kollektívában való feloldódással fenyegeti. Ezért Isten nyilvánvalóan szeretne – az idők jeleiből halljuk a szavát – hangsúlyt fektetni az *új ember és új közösség* kiforrására, amellyel különösen is a teljesen kialakult, érett személyiséget veszi célba. Ez azt jelenti, hogy a tömeg közösségével szemben áll a mi közösség-képünk: tökéletes személyiségeken alapuló tökéletes közösség, melyet a szeretet alapereje hordoz. A jelszó tehát nem a nivellálás, az egyformává alakítás, hanem a polariáció és szolidaritás. A közösség nem azáltal jön létre, hogy mindenki egy kicsit enged, hanem azáltal, hogy mindenki kibontakoztatja a saját személyiségét, viszont ugyanakkor meg is tanulja a másik eredetiségét teljes mértékben értékelni, elfogadni és megtanul a szeretetben összekapcsolódni vele.

Ez a nagy feladat, a jelenlegi egyház valódi, fő feladata tehát úgy tekint Máriára mint egy olyan nevelőre, akinek a szentélyünkben ki-

indulva meg kell formálnia ezt az új embertípust. Ez nem jelenti azt, hogy mi nem tartjuk a Szűzanyát a középkorhoz hasonlóan kenyér- anyának. Szívesen fordulunk mi is hozzá bajainkkal, szükségleteinkkel. Viszont a vele való kapcsolatunk hangsúlya valahol máshol van. Ő a mi nagy nevelőnk, tehát ő az az anya, aki a gyermekeit formálja, szigorúan neveli, és akinek mi is megengedjük, hogy neveljen bennünket.

A sajátos Mária-tiszteletünk második hangsúlya, második szempontja a Szűzanya küldetésére vonatkozik. Arra, hogy ő bevezet minket a hit egész világába, azaz egy mély Krisztus-szeretetbe, egy bensőséges kapcsolatba Krisztussal, és Krisztusban az Istennel, a mi Atyánkkal. Egyik oldalról tehát az új ember, az új közösség nevelőjeként tekintünk a Szűzanyára. Másik oldalról felfedezzük a Szűzanyát, mint olyat, aki az embert – Szent Pállal szólva – Krisztus tökéletes nagykorúságára neveli, hogy aztán azt mondhassa az ember, hogy már nem én élek, hanem Krisztus él én bennem. Ő nevelőként, hogy úgy mondjuk, az új szentek nevelőjeként tulajdonképpen csak akkor lesz elégedett, ha közülünk mindenki egészen mélyen otthonra lel Krisztusban és Istenben.

(...)

A Szűzanya úgy áll előttünk mint Sion leánya, mint az új Sion; de úgy is előttünk áll mint a szent város nevelője. A szent város királynője, anyja, aki ezt a várost formálja és alakítja.

* * * * *

Isten városa minden korban és minden népben más és más eredeti arculatot ölt. Amikor a szent város házait építjük, kis schönstattos „család-szigeteinket”, a mai korforduló viharaiiban szeretnénk gyökereinkbe kapaszkodni, eredeti magyarságunkra, sajátos nemzeti értékeinkre alapozni. Ezért hozzuk ide az alábbi válogatást.

A magyar ember sajátos karaktere²

P. Beller Tilmann

Életünket és vérünket a királynőnkért!

Szent István és Boldog Gizella házasságának 1000. évfordulójával kezdtük a 2000. évre való közvetlenebb felkészülést. Arra gondoltunk, hogy ezer évvel ezelőtt népünk kereszténnyé válása és az evangélium befogadása a házasság szentségéből indult ki. Akkor egy házból, az Árpád-házból kiindulva vált Magyarország kereszténnyé.

2 P. Beller Tilmann előadásából összeválogatta a szerkesztő, az „EZÜSTJUBILEUM” 2008. c. könyvből átvéve

Ez a monarchia által fémjelzett kor volt. Akkor elég volt, hogy a király döntött az egész nép nevében. Most azonban egy demokratikus társadalomban élünk, ahol nemcsak egy vezető van, hanem sok. Sok vezető van a politikában, a gazdaságban; férfiak és nők, akik felelősséget viselnek másokért. Ezért Krisztus magyarországi újraszületése sok házban fog történni.

A magyar nép a tekintélyelvű hatalmi struktúrák hatását hordozza magán, ahol a királyé volt egyedül a felelősség. De eredetileg mi, magyarok egy más rendszerben éltünk. A vándorlás idején a törzsi vezetők nagy hatalommal rendelkeztek. A honfoglalás idején a hatalmi struktúra sok kisebb tekintélyből állt. A törzsi szálláshely ura egy kiskirály volt. Majd következett a hatalom központosításának hosszú korszaka, az állam és az egyház területén egyaránt. Ez egy tekintélyelvű korszak volt. De ennek a korszaknak vége. A kommunista állam is tekintélyelvű alapon kormányzott. Érdekes megfigyelni, ha valami rosszul működött (működik), kit hibáztatnak az emberek? Valamelyik felső vezetőt. Ez volt (és ma is ez) az általános vélemény. Minden magyar tekintélyelvű alapon gondolkodott, és mi is még tekintélyelvűen gondolkodunk... Várjuk, hogy valaki csináljon valamit a gazdaságban, az egyházban, hogy jobb legyen a sorunk.

Nálunk, magyaroknál a tekintély egészen nagy szerepet játszik. Ezt a jó Isten adta nekünk. De a mi korunkban nagyon fontos a saját kezdeményezés is. Vagyis szeretünk vezetni és vezetve lenni. Ezért a mi közösség-képünk a **vezetők közössége**. Aki ott van a körben, nemcsak maga miatt van ott, hanem mások miatt is. Körbenézünk, és mindenki mögött ott vannak azok az emberek, akiket vezetnek. Minden házaspár képviseli az emberek egy körét, akikért felelős.

Mária Terézia királynő segítséget kért a magyaroktól Azt mondták nép vezetői: *Életünket és vérünket a királynőnkért*. Ha magunk elé képzeljük ezt a jelenetet, az az érzésünk, hogy itt mindenki főnök. Köztünk is ugyanígy van. Ez nem csak egy szép szív-lélek közösség, akik szeretik egymást. Ez a vezetők gyűlése! Mindenki felelősséget visel másokért is. Olyan családok közössége vagyunk, akik más családokat vezetnek. Ez kölcsönösen nagy tiszteletet ébreszt bennünk egymás iránt. Természetesen örömről telik az egymással való versenyben is. Nagyon szép, ha a vezetők tudják a többiekről, hogy ők is vezetők, és szeretik egymást. Az egyik oldalon ott van a feszültség, a másikon egy nagyon szép egység. Az egység az elismerés által jön létre, nem pedig azért, mert gyengék vagyunk. Nem egy erős vezető által vagyunk egységben mondván, hogy mi szegény gyenge családok vagyunk, de itt van ez az erős Tilmann atya, és mi Tilmann atya szívében együtt vagyunk. Nem ez a mi képünk, hanem, hogy mindannyian főnökök vagyunk.

A család a társadalom kicsiben. Az igazi magyar férfi mindig egy kis király, aki a trónon ül. Magyarországon mindig feudális rend volt. Ilyenek vagyunk. Egy (feudális) család pedig áll egy feudális főúrból, (néhány) szolgálónőből, gyerekekből.

A diktatúrában nincs párbeszéd. Hanem egyirányú beszéd, fölülről lefelé. A párbeszédben az a fontos, hogy találjak valamit a másikban, ami tetszik nekem. Ha ez mindkét részről megvan, akkor jól érezzük magunkat a beszélgetésben.

Most jön a schönstatti Szűzanya és azt mondja: „*Magyar férfiak, tanuljatok meg figyelni a feleségetekre; hogy meghalljátok, amit mond! Én segítek nektek ebben. Segítek nektek, hogy oda tudjátok figyelni, hogy meg tudjátok hallani.*”

Nagyon sok probléma van itt, amit csak úgy lehet megoldani, hogy még jobban szeretünk. Ezeknél a problémáknál semmilyen vita nem segít. Természetesen a férfi a család feje, övé az utolsó szó. Ezzel az egység biztosítva van. De Barátaim! Ha ezzel a szóval túl gyakran élünk, akkor baj van.

Jelenleg hangsúly eltolódásban élünk. Erős tekintélyelvű gondolkodásból olyan közösség forma felé, amelyben egyszerűen kapcsolatok vannak. A Szűzanya itt valami újat kezdett el Magyarországon. Nem a szentéllyel kezdte, hanem kiválasztotta a házainkat. Itt lakik. Kis kegyhelyek, ahol közel van hozzánk, ahol Jézus velünk van a házasság szentségében. Ezek a házak kapcsolatban vannak egymással. Olyan, mint egy nagy erőter. Egyre erősebb lesz, és most létrejön közöttünk egy kegyhely, ahol egy nagy terület tartozik a Szűzanyához és az Üdvözítőhöz. Ezt a folyamatot alulról hordozzák. Ez nagyon érdekes. Normálisan azt várnánk, hogy Isten egy helyen beavatkozik, mint Lourdesban, Fatimában, és akkor Isten kegyelme minden irányban kiárad. Isten most másik utat választott. Nálunk nem egy központi hellyel kezdte, hanem a házakban. Nálunk a magyar Schönstattban olyan valamit hozott létre, mint az Internet. Egy hálózattal kezdett, és ez érdekes. Ebben az esetben az egyes házak ereje sokkal nagyobb. A háziszentélyeikből apostolok kelnek útnak. A Szűzanya küld minket. A házunkban a Szűzanya nem csak értünk és a gyermekeinkért dolgozik, hanem mindazokért az emberekért, akiket elérünk. Valódi központ, amiből kiárad valami. Vagyis egy más keresztény típus jött létre. Mi a plébánia szerepe? Összekösse a házakat. Egyébként a családok ezt maguk is megteszik. Én nem kötöm össze a házaikat, Önök teszik ezt. Egyre kevesebb itt a dolgom.

A korforduló viharában

Magyarságunkra még rányomja bélyegét, hogy nem tudunk távlatban gondolkodni. Talán a történelmi körülményeink szoktattak rá a rövid távú gondolkodásra: jött a török, később a Habsburg majd a szovjet és mindent elvitt, amit csak tudott. Így vált a magyar ember rövidtávú gondolkodóvá.

Könnyen átvesszük a környezet gondolkodását, értékrendjét, így tömegemberré válhatunk, akinek nincs önmaga felett hatalma, nincs saját ereje. Pl. amikor hagyjuk, hogy az általános depresszió minket is magával ragadjon! Gyakran halljuk idősebb munkatárstól, szomszéd-tól: *Régen bezzeg rend volt és nyugalom! Mindenünk megvolt!* Valóban, mindenkinek volt egy kis lakása, „kis” munkahelye, kis fizetése, kis telke kis nyaralóval, vagyis biztonságban érezte magát. Nem volt ugyan szabad, de gondoskodtak róla!

Valljuk be, ez az infantilis embervoltunk nosztalgiája, mely nem újdonság: Az egyiptomi fogságból szabadult zsidók is visszavágytak a pusztából az egyiptomi húsosfazekak mellé, a szolgaságba – a távol-ság még meg is szépíti a múltat, a jelenben pedig csak a rosszat látjuk az áteredő bűn miatt.

(Sok keresztény ember pedig az átlagnál is passzívabb, mintha magaslesen ülve figyelné a világot. Hiányzik belőle a küldetésstudat, hogy formálja a körülötte élők életét. A keresztény ember a még korábbi időket sirja vissza, azt, amikor a széles társadalmi réteg kereszténynek vallotta magát: az iskolában is ugyanazt az értéket képviseltek, amit otthon.)

A mai új világban minden bizonytalan. A diktatúra légköre újra itt van (nemzetközi gazdasági diktatúra) csak még egzisztenciális bizonytalansággal is megtévezve. Tény, hogy a mai kor veszélyesebb!

Az emberek nyugtalanok, elégedetlenek, elvesztik a reménységüket. Mit mond a Jóisten ezáltal? Először: Keressük a boldogság forrását. Egy egyetlen nagy börtönben voltunk. Ebben a nagy börtönben sok mindent kellett nélkülöznünk. Szegények voltunk, sok mindenünk nem volt. A tévében láttuk, hogy a határon túl sok minden van. Sokan, akik látogatóban voltak nyugaton, meséltek erről. Vágyakoztunk arra, hogy nekünk is legyenek ilyenek. Ha valamit kaptunk, boldogok voltunk. Pl. 10 évet vártunk egy Trabantra és ha megkaptuk, boldogok voltunk. Azt gondoltuk, ha sok pénzünk lesz és veszünk egy Golfot, akkor is boldogok leszünk. De nem lettünk! A magyaroknak ma több mindenük van, mint korábban, és ezáltal kevésbé boldogok. Ez érdekes! Azt gondoltuk, hogy a dolgok által érjük el a boldogságot. De valójában nem a dolgok által lettünk boldogok, hanem azáltal, ahogy meghódítottuk a dolgokat. Nem a Trabant tett boldoggá valószínűleg,

hanem a 10 évig tartó várakozás. Ebben rejlett a nagy tévedés. Ami van és egyszerűen megveszi az ember, az nem tesz boldoggá. Az csak egy kielégülést hoz létre, de nem hat a mélybe. Kentenich atyánk szerint a dolgok akkor boldogítanak csak, ha kötődünk hozzájuk. A birtoklás csak egy egész rövid időre okoz kielégülést, de nem örömet.

Ezért az a feladatunk, hogy a dolgokhoz való új kapcsolatot építsünk fel. Azt kérdezzük, mik azok a dolgok, amik értékesek számunkra? Melyek azok a dolgok, amiknek története van? Melyik dolgokkal és tárgyakkal éltünk át valamit? Egy schönstattinak vannak olyan dolgai, amiket szeret.

A világban ma olyan tendencia érvényesül, hogy megveszünk dolgokat, rövid időre birtokoljuk, aztán újat veszünk. Ezt eldobó társadalomnak nevezzük.

A többi nép valamivel könnyebben viseli el ezt az anyagiasságot. A magyarok nagyon személyre irányuló nép. Amikor a Jóisten a szíveket osztogatta, akkor a magyarok háromszor jelentkeztek. Ez tette a magyarokat a kommunizmus elleni harcban erőssé. Erősen ellenálltak a materialista ideológiának. A magyarok nem materialisták. Nem tudnak azok lenni. Ha akarnak se tudnak.

De most boldogtalanok!

A magyarok perszonalisták, személyre irányultak. Ha egy magyar boldog akar lenni, akkor nem valamire van szüksége, hanem valakire.

Most egy egészen új társadalmunk van. Ez nem szereti a személyre irányultságot, mert azzal nem lehet pénzt keresni. Egy mosoly nem kerül semmibe, de egy mosoly boldogíthat. A gyengédség nem kerül semmibe, de boldoggá tehet. A modern gazdaság a versenyre épül. Meg akarják az embereket nyerni, hogy egy bizonyos terméket megvásároljanak. Ezért mondják ezekre a dolgokra: *Ez a fontos és az a fontos...* De ez nem tesz boldoggá, hanem csak egy kis kielégülést okoz.

Miben áll a feladatunk? Személyes minőséggel látjuk el a dolgokat. Egy fogoly az orosz fogolytáborban írt egy verset. Leltárnak nevezte: *Itt van a zakóm, itt van a ruházatom, itt van a pléhtányérom, a kanalam.* - Mindent felsorol. - *A kis ceruzát szeretem leginkább. Nappal lejegyzí a verseket, amit éjszaka kigondoltam.* Boldog ez az ember, hogy van egy kis ceruzája, amit szeret.

Kinek van olyan ceruzája, amit szeret?

Magyarország kibontakozását és jövőjét, Európához való csatlakozását szemlélve látnunk kell, hogy az európai lét is alapvető átalakulás előtt áll. Nem reménykedhetünk a jóléti tömegtársadalom további életszínvonal emelkedésében. Nemcsak mi sírunk és panaszkodunk, hanem válságban van az egész európai gazdaság és kultúra is.

Ha mi, magyarok nem is lennénk képesek kiszakítani magunkat az anyagi javak hajszolásának bővületéből, majd kiszakít bennünket egy hatalmasabb átalakulási folyamat. Európának olyan átalakulását-, a világ-társadalomba való olyan beintegrálódását várjuk, mely biztosítja és elősegíti alapvető értékeinek tovább vitelét, kibontakozását és világméretű hatékonyságát. Az a folyamat, melyet a Szűzanyának tulajdonít a Szentatya, mely során összeomlott a kommunizmus, nem fog megállni félúton. Le fogja győzni a kapitalista kor-szellemet is. Jóllehet a démoni erők egyre megújuló, heves offenzíváját tapasztalhatjuk minden felé, de ez nem más mint a végüket érző gonosz lelkek vergődése. Velük szemben Máriába kapaszkodunk, mert ő az erősebb. Ez a mi máriásságunk egyik haszna. „*Nem szabad a gonoszlelkeket emlegetni anélkül, hogy ugyanakkor Máriát is ne említenénk!*” - tanít minket is Kantenich atya.

Érezhető a jövőbe tekintés egy másik módja is, és ezt a csalódás jellemzi. Ez a csalódás ma Magyarországon sok helyen tapasztalható. A Minolta reklámjának szlogenje: *A japán csoda nálunk is megismételhető!* Sokak szerint a csoda elmaradt, és az emberek bátortalanok lettek. A rossz gazdasági helyzetről természetesen nem tehetnek a magyarok. Mindenki tudja Európában, hogy ezt nem lehet néhány év alatt jóra fordítani; hogy az első évek a legnehezebbek. De itt a nép ezt nem tudta. És ha valami nem sikerül, bántja a lelkiismerete.

Talán bennünk is van bizonyos csalódottság. Talán elfáradtunk, és belefáradtunk egymásba. Ez nem baj! Normális dolog! Minden ember estére elfárad. Ez a párkapcsolatban is előfordul, nem szabad rajta csodálkoznunk. Talán a házasságunkkal kapcsolatos valamely álmunkat kijózanítás érte?! Kell, hogy kijózanodjunk belőle!

Ezzel a magyar lelkünk fontos részét érintjük. A magyar lélek mélységére gondolok. A magyar embernek nagyon finom, érzékeny felelősségtudata van. Olyan valakinek, aki szereti az embereket, csodálatos ezt látnia. A Jóisten gyakran megajándékoz azzal az örömmel, hogy olyan emberekkel találkozam, akiknek nagy a szívük. Ezek a magyarok! Nagy szívük van, mélyen éreznek és egy kicsit mindig szomorúak.

A modern világ egy másik kihívása: az uniformizálás. Az egyformává válásról van szó. Az eredetiségeknek az „*elegyengetése*”. A magyar konyha, a francia konyha, a bécsi konyha eltűnik. Ma csak hamburger van az egész világon.

Itt nem csak arról van szó, hogy az egész világon csak egyetlen konyha van, hanem arról, hogy a különbözőségek elegyengetése az embernek a széttroncsolását jelenti.

Ezért a Schönstatt-család feladata, hogy a tízezer McDonald's világában olyan mozgalmat hozzon létre, melyben eredetiségek jönnek létre. Van egy nagy közösségünk, és csupa eredeti személy van benne. Ez a feladatunk, a személyes eredetiségek felfedezése; a családunk eredetiségének felfedezése. Ez igazi feladat és munka! Azt is érezzük, hogy ez a világ ez ellen hat, hogy egyre inkább eltömegesedik. Szűzanyánk azt mondja (erről a világról), hogy a szeretetnek a világává, a szolidaritás világává és szeretetben összekapcsolódó emberek világává kell válnia!

Egy olyan világban élünk, melyben minden nagyon gyorsan megy végbe. El kell utaznom. Fogom a kézitáskám, beülök az autóba, elfordítom a kulcsot s már száguldok is az autópályán. Egy asszony ebédet főz. A fagyasztóból félkész ételeket vesz elő és fél óra alatt kész az ebéd. És így tovább. Mindent gyorsan és még gyorsabban! Egy olyan világban élünk, melyben sokféle emberi tevékenység gyors eredményt hoz. Azt mondják az emberek: *Mindent akarok, és azonnal!*

Ez a sajátos gondolkodási forma veszélyes! Tehát egy gondolkodási módról van itt szó! Nem a jóról vagy a rosszról, hanem a gondolkozási formáról. Kentenich atyánk mondja, hogy: Ez nagy veszély, hogy a gondolkodási formánk mechanikus lett! Abban az elképzelésben élünk, hogy mindent meg lehet csinálni, és mindennek azonnal menni kell!

A szerves gondolkozási formánál ez másképp van. Ott fejlődésekkel van dolgunk. Egy magot a földbe ültetünk, várunk és akkor nő valami.

Mi magyarok nagyon szervesen gondolkodó nép vagyunk. Ennek nagyon örül Kentenich atya, ebben biztos vagyok. Nálunk növekszenek a dolgok. Ezt meg lehet figyelni: ha három éven át jövünk családnapokra, a harmadik alkalommal szebb lesz minden, és ezt észleljük. Mi magyarok érzékeljük a növekedő életet, és bízunk a bennünk lévő életben. Ez nagyon szép! Nem kapkodunk össze-vissza! Amikor valami rossz történik, azt mondjuk, várunk, várunk... háromszor!

Jöhet elénk egy élethelyzet, egy feladat, egy probléma, amire szívesen mondjuk, hogy hősies bizalom kell hozzá. Miért mondjuk azt, hogy hősies bizalom? Mert nekünk magyaroknak a nehéz helyzetek gyakran veszélyt rejtgetnek. A rejtett szomorúság veszélyét; a rejtett bátortalanság veszélyét. A lelkünk azt mondja, hogy itt úgy sem tudunk semmit elérni, megoldani.

A keresztényeknél ennek a bátortalanságnak van egy sajátos jellege: a mai világra való panaszkodás: *Rossz ez a világ!*...

A gazdaság embereinél ennek a bátortalanságnak más színárnyalata van. Azt mondják, hogy a nagy cégek mindent felvásárolnak, és nincs esélyünk velük szemben. A nagy cégeknél is előfordul ez a bátorta-

lanság. Azt kérdezik az emberek, meddig marad még meg a munkahelyem? Holnap a részlegünket eladják egy másik nagy cégnek. Ők a saját embereikkel töltik fel a helyeket, mert annak a cégnek munkahelyekre van szüksége a saját emberei számára, ezért vásárolták fel, a mi részlegünket. Minket pedig az utcára tesznek. A félelem és a bátortalanság a gazdaságban is jelen van.”

Sírva vígad a magyar!

A sejtjeiben minden magyar melankolikus is egy kicsit!

Mi, emberek, néha a létünk határait érintjük. A határt, amely számunkra a véget jelenti, ahol kezdődik a semmi. Az olyan emberek, akik nagyon tudnak szeretni, ezt a határt sajátosan a szomorúság által élik meg. Ha szomorúak vagyunk, érezzük, hogy a szeretetünk ereje kicsi. Ezért fontos, hogy szomorúak legyünk. Lehet az ember keserű is, amikor nem fogadja el ezt a határt. Két különböző dologról van itt szó: a szomorúság a gyengeség miatt és a kétségbeesett keserűség, mely nem tudja elfogadni a korlátokat. Ez egy nagyon fontos felismerés nekünk, magyaroknak. A szomorúság jó dolog! Nem mindig szép, de jó! A kétségbeesés, a keserűség viszont rombolja az embert. Ez zsákutca. A szomorúságból azonban vezet tovább út Anyánk szívébe.

Nekünk magyaroknak mély érzelmvilágunk van, mert amikor Isten a szíveket osztotta, akkor a magyarok kétszer álltak sorba. De ha ez a szív sebzett, ha saját magát visszautasítja, akkor olyan a magyar, mint egy összecsucokott zsebke: szép és értékes, de lebénult és leblokkolt. Ezért a magyaroknak létkérdés, hogy mit teszünk a gyöngeség és a bűnösség bénító élményeivel? Ez igazi munka, nem játék!

Az ilyen élményeket megnevezem, odaviszem a Szűzanyának mondván: Ilyen vagyok!

Kentenich atya egy képet használ erre: a lélek olyan, mint egy tó, és ez a tó be van fagyva. A jég alatt úszkálnak a halak. Ezek a halak a gyengeség és bűnösség megemésztetlen élményei. Ezek a tudatalatti világban mindent összekevernek, idegessé, ingerlékennyé tesznek. Ezek miatt megjátsszuk magunkat, felvesszünk egy szerepet. Nyugtatószerre van szükségünk.

Ki kell fognunk a halakat, de ez nehéz, mert azok simák, kicsúsznak a kezünkéből. Ha sikerült egyet kifogni, odavisszük a Szűzanyához, a Jóistenhez és hagyjuk, hogy megnézzék azokat. „Igen, ilyen voltam, vagyok!”

Ez elég kemény munka, de szép. A kiképzésünk alatt mi, schönstatti atyák negyed évig gyakoroltuk ezt. Megkerestük a halacskákat, és elvittük őket a Jóistennek. Ezt Önöknek nem kell így megtenniük, de

ha valami ilyesmi előkerül, akkor ne térjenek ki előle. Ne kerüljék ki azzal, hogy színházat játszanak, vagy nagy-nagy szomorúságba sülyednek, hanem mondják azt: „Ilyen vagyok!” A Szűzanya pedig azt válaszolja: „Én újra elfogadlak téged, mert Isten jó és irgalmas.” Ez nekünk, magyaroknak nagyon fontos! Ha a magyar ember megtalálja az irgalmas Atyát, akkor felszabadul, megint tud szeretni és a világot meg tudja mozgatni. Mindig megmarad egy kis szomorúság – „*Szomorú a szívem, jaj de fáj...*” -, de ez természetes és jó. De nem maradunk meg ebben a szomorúságban, hanem úgy ahogy vagyunk, olyan szomorúan, bemegyünk a szentélybe a Szűzanyához és odaadjuk neki a bánatunkat.

Nem is tudjuk elképzelni, hogy a mai világban, a számok és a gépek, a bankok és a számítógépek világában milyen fontos, hogy legyenek olyanok is, akik sírni tudnak. Lehet azért sírni, mert sajnálom saját magamat, de sírhatok azért is, mert a mások szenvedésében részt veszek. Ez a második - a mások szenvedésében való részvétel - ez a mi hivatásunk. Az első, az önsajnálát megakadályozza a másodikat. A szeretetem ereje vagy magamra irányul, vagy mások felé fordul. Ezért csak az tud szeretni igazán, akit Isten irgalmassága megszabadított az önsajnálattól.

A magyar emberek nagy szívűek és egy kicsit elkényeztetett gyermekek is. A magyarok szívesen hagyják elkényeztetni magukat. Ez azért veszélyes, mert könnyen érzékenykedővé tesz. A magyarok útja ezért a nagyszívűség. Hogyha egy németnek a szíve válik érzékennyé, nem baj. Csinál valami szervezetet és megoldja a problémát. Hogyha egy magyarnak a szíve lesz érzékeny, akkor katasztrófa következik be. Mert a magyar lényegében véve szívből áll. A magyarok a szívükkel oldják meg a problémát, nem szervezetekkel. Ezért gondoskodnunk kell arról, hogy a szívünk nagylelkű legyen.

A nagyszívű magyar akkor nem kezd érzékenykedni, hanem azt mondja: „Neked szabad, gyere, szeretlek!” Természetesen fáj, de miért ne? Ilyen a keresztény élet! A magyar keresztény élet mindig fáj. A magyar keresztény ember házassági élete természetesen fáj. Természetesen fáj, de ez nem baj, mert nagyszívűek vagyunk. Egy magyar tud nagyszívűen szeretni akkor is, amikor valami fáj. Akkor találunk igazán egymásra, ha áldozatot hozunk egymásért. Természetesen. És ezért nem csinálunk cirkuszt.

A köztünk lévő nehézségek növekszenek. És a szeretetünk is növekszik. És ez normális. És ilyen módon növekedünk. Köztünk és Isten között is így van ez. A nehézségek növekszenek, csak a gyerekeket kényeztetik.

De elkényeztetés nélkül is, ha egy embernek nagy a szeretet képes-

sége, akkor könnyen sebezhető. Vannak emberek (a harcos természetek), akik másokat könnyen megsebeznek, és vannak emberek (érzékeny típusok), akik könnyen megsebződnek, akik sebeket hordoznak magukban. Akik szeretni tudnak, azok különösképpen ilyen emberek. És mi, magyarok, olyan nép vagyunk, aki szeretni tud. És ezért sok sebet hordozunk a szívünkben.

Tudunk ezen a területen a házasságban egymásnak segíteni? Vagy egyedül kell maradnunk a sebeinkkel? Ez egy nehéz kérdés.

De úgy van, hogyha jó a kapcsolat, hát akkor nem kell, de lehet, hogy beszélünk róla. Ez vagy az a seb itt van a szívemben. Van itt valami, ami fájdalmat okoz nekem. Akkor a másik nem tanácsot ad, hanem egyszerűen részt vállal belőle. Tehát megértjük egymást. És akkor ilyen nehézségeken keresztül növekszünk.

De van egy másik lehetőség is: Istennek panaszkodunk és sírunk. És a Mennyei Atyánk azt mondja: „Itt vagyok, veled vagyok!” Ez a Jeremiás próféta egy magyar típus volt. (Jer 1,8.19; 15,20; 30,11; 46,28)

Ezt lehet meditációs módon is gyakorolni. Veszünk valamit, ami fáj. Megmutatjuk Istennek. Hagyjuk, hogy a Jóisten ezt mondja nekünk: „Ne sírj! Közel vagyok!” Ez egy igazán érett emberre vall. Ez más, mint a keménység. Vannak emberek, akik a nehézségekre összeszorított foggal, vicsorogva reagálnak. Kentenich atya az ókori spártaiakról beszélve mondta: Az volt az eszményük, hogy semmi fájdalmat sem mutatnak ki; hogy minden nehézséget legyőznek. Kentenich atya szerint ezek a spártaiak mindig csak torzók maradtak. Mert soha nem voltak gyermekek. Egy érett ember azonban megengedi magának a fájdalmat. És odatartja a fájdalmát a Jóistennek. És elfogadja, hogy Isten azt mondja neki: „Ne sírj, veled vagyok!” És így a szeretet által minden könnyebb lesz.

Mi magyarok természetünkönél fogva másképp gondolkodunk (mint a németek). Amikor a szellemünk megmozdul, nem kezdünk el mindjárt reflektálni és gondolkodni, hanem kapcsolatot keresünk. Ha egy dologban kapcsolatot keresünk, egyre világosabb lesz. Elkezdjük megérteni. Vagyis nálunk a szeretés a gondolkodás előtt van. A gondolkodás annak a megvilágosodása, amit szeretünk. Ezért alig lehet a magyaroknak megmagyarázni, hogy mi a mechanikus gondolkodás. A magyarok meg sem értik. A magyarok organikusan gondolkodnak. Ha egy magyarnak azt mondom, ha az apát szereted, akkor ezzel akadályozod az Isten iránti szeretetedet; vagy ha Máriát szereted, ezzel akadályozod a Krisztus iránti szeretetedet. - nem értem miről beszélek. Jóllehet teológus koromban Tübingenben erről állandó viták folytak.

A magyarok természetét jellemzi, hogy együtt akarnak élni egy-

mással. Ez a családiasság karizmája. Ez egy kegyelmi ajándék: közösséget keresünk egymással. Feltesszük majd a kérdést, hogy (ha elkészül a központ) hol jövünk össze. Ez azért nem lesz nehéz, mert a magyarok ezt egyszerűen megoldják.

Elkezdünk a Szűzanyának egy térséget létrehozni. Nagy szerepet játszott ebben mindig az is, hogy személyekkel találkoztunk. Most a Gódány családról beszélek. Azt akarom kiemelni, hogy jelen voltak, velünk voltak, számunkra voltak, értünk voltak itt. Itt volt valaki, (várt minket) akihez el lehetett járni.

Van egy nagyon fontos helység, ahol épül a közösség, ez pedig a **konyha**. Ez érdekes folyamat, ezt nem kell tervezni, létrejön és újra létrejön. Csinálhatunk, amit akarunk. Létrejön egy hely, ahol összejövünk. Ez a helyiség nem azért szép, mert ez egy szép helység, hanem mert a magyarok magyarok.

Alapjában egy olyan házban, amit valaki vezet, nem mehet be valaki csak úgy a konyhába. Egy szállodában például tilos bemennünk a konyhába. Nem engedik meg. Vannak előírások, tisztasági szabályok, idegenek nem léphetnek be a konyhába. De ez nem baj. Ha nem a konyhában, akkor másutt találunk majd egy ilyen helyet. Ha egy kicsit körülnéznék Magyarországon, tipikusan magyarosak ezek a találkozási pontok. Nem csak nagy éttermek vannak, hanem sok kis állóbüfé, ahol a konyha illatát lehet érezni, bár nem szabad a konyhába bemenni, de mégis csak a konyhában élünk, mert nyitva van az ajtó. Olyan, mint egy kis családi találkozó hely. Ezt a kis találkozóhelyet mi a konyhában valósítottuk meg.

Van egy nagyon szép kifejezésünk. Ha valakivel találkozunk itt Magyarországon, aki nagyon messziről jött, azt mondjuk: Isten hozott, Isten hozta. Ezzel azt mondjuk: Jó, hogy jöttél, örülök, hogy látlak. Ezzel létrejön egy forma, amelyben az egyik ember mondja a másiknak, hogy értékes vagy. Nem tudom, hogy a magyarok gondolnak-e rá, amikor ezt mondják. Nekem, mint németnek, amikor hallottam, nagyon szép volt. Itt van egy ember, és azt mondja: Te, Tilmann atya, a Jóistentől jössz. Talán a magyarok nem is gondolnak semmire. De én örülök. „Isten hozott!” Ha egy ilyen szót lélekkel átítatva mondanak ki, az öröm forrása.

A nagyszívű királyi ember

Nagyasszony! „... *Fényed egész csendben áthat*³. *A házainkban laksz és egész életünket belemeríted az örömbé és az egymással való szívélyes kapcsolatba.*

Egy szent családot Magyarországnak a 3. évezred kezdetére? -

3 Részlet Tilmann atya bejegyzéséből a Gódány-ház Krónikájában 1993. augusztus 13-án.

Csak egy szót kell szólnod az Úrnak - mint akkor Kánában.

A magyarok itt Európában a Szentlélek népe: a szív bölcsessége, a nyelvek adománya, gyógyító kezek, a lelkesedés tüze, az egymáson függés egysége, az odaadás adománya: a szeretetnek itt szabad fájni.

Minden egy kicsit rendetlen: Egy lovas nép, mely mindig útra kel: Ütközet, összetartás és a cél: Isten, mint a hosszú út utolsó állomása. Ez fontosabb, mint a tábor berendezése.

Mindenen a szomorúság és a honvágy párája fekszik: Mi magyarok mindig ezt az új honfoglalást keressük, és a szívünk szomorú, mert még mindig úton vagyunk... És a Szentlélek a vigasztalónk. Ilyen módon az örömünk igazi isteni öröm. Maradhat az emberi sírás – megyünk tovább, és isteni mosoly az arcunkon. Azt még tanulnunk kell, hogy az Isten akarata igazán a szeretetének jele: És mi csak azt mondjuk: igen, Atyánk! ...”

* * *

„...A mostani idő számomra annak is az ideje, amikor elgondolkozom a magyarjaimon⁴. Így tesznek a szülők is, akiknek a gyerekei megházasodnak, vagy elkezdenek saját munkahelyen dolgozni. 25 év alatt mélyen magamba fogadtam a magyarokat.

És valami egészen nagyot fedeztem fel. Két vonal találkozik egymással a magyar lélekben: **az első vonalnak a nagyszívűséget** nevezem, azaz Magyarország a szeretet országa, a nagy szívek országa. A magyarok ajándékoznak. Ez egyszerűen fekszik nekik. És az apró dolgokhoz is szeretetteljesen fordulnak oda. Nem kertet, hanem virágot ültetnek. Még sokat mesélhetnék. Teljesen magától értetődő, hogy a szentmisén a Miatyánk imádkozása közben fogjuk egymás kezét, és élő láncot alkotunk. Isten előtt is egységben vagyunk, és a szülőink szeretik a gyerekeiket. És én meg végig német maradtam, és azt gondoltam, nem ártana valamivel nagyobb fegyelem. De mélyebben nézve és szólva: élő áramlás az, ami összeköt bennünket, és ami már nem ismer határokat. Ez érezhető a házasságokban és a családokban. Egyszerűen jól tesz, ha átélhetjük a szeretetnek ezt az áramlását.

És ez az áramlás kering köztünk, a közösségünkben, de a szívüinktől a Szűzanya szívéhez is, Jézus szívéhez, a Szentháromság Isten szívéhez. És megengedjük, hogy ez kerüljön valamibe. A szeretet fájhat.

A második alapvonás, amit átéltem: A magyarok királyi emberek. Egész biztosan a Jóisten ajándéka, hogy az államiságunk kezdetén a Szent Királyi Család van. És a magyarokban levő büszkeséget még a nagy politikai plakátokon is érzékeltetni lehet. A nagy választásokon a magyarok nem programot választanak, hanem királyt, még ha ezt nem is mondják ki. De személyiségek vetélkednek egymással. Magunk

4 Részlet Tilmann atya búcsú leveléből 2007. október 25-én.

között ezt újra meg újra nagyon szépen megfigyelhettük. Királyoknak birodalmuk van. A családjaink királyi családok, akik körül emberek vannak, akik kötődnek hozzájuk, akik eligazítást találnak náluk, akiket szeretnek, és akikért tudnak tenni valamit.

És a magyarok nem kicsinyesek. Ajándékoznak. És jó közöttük lenni. És ez a kör aztán egy nagy család. A nagy szívek családja. Királyi nagyszívűség ábrázolását látjuk a szentélyünkben a Szent Királyi Család szobrában. Ez a Szent Királyi Család példakép számunkra. Mi szent királyi család vagyunk. Nagyszívű királyi mivolt, vagy királyi nagyszívűség – ez Jézus Krisztus lénye, ez Máriának, Anyánknak és Királynőnknek a sajátossága. Ezért nevezzük Anyának és Királynőnek. Ez az Isten lény. Ő hatalmas és jóságos. És ez az emberi szív jellegzetessége. Gyakran beszéltünk erről. A hódító ösztön királyiságáról és az odaadó ösztön nagyszívűségéről van szó.

Hamarosan felszenteljük a képzőházunkat. A Szűzanya ott királyi, nagyszívű személyiségeket, házaspárokat, fiúkat és lányokat, nőket és férfiakat akar nevelni...”

Hitvallás és testamentum

Tilman atya beszédéből, melyet
Elmengard nővér temetéseként mondott.
Kösching, 2011. január 19.

...Van egy gondolat, mely sokat jelentett nekünk. Ez volt a vezér gondolatunk: a **szent város**. Annak idején Stuttgartban, amikor azt kérdeztük, hogy miről kell ma beszélni az embereknek: azt mondtuk: az új Sionról; Sionról tehát, a szent városról. Az Oszövetségben Sion Jeruzsálemet jelentette, a szent várost, ahol Isten övéi között lakott a templomban.

Az Újszövetségben pedig a szent város a jövő képévé lett:

Láttam a Szent Várost, az új Jeruzsálemet az égből leszállni a földre. Olyan volt mint a vőlegény számára felkészített menyasszony. És hallottam egy hangot, mely így kiáltott: Nézd Isten sátra az emberek között. Velük fog lakni, maga Isten lesz közöttük...

Ez az a kép, melyet mi vittünk be és nyomtunk rá a Schönstatt mozgalomra egyfajta előkép értelmében. Mely kezdetben még kicsiben, mintegy csíraszerűen van csak jelen. Melyből aztán lassan kifejlődik teljes formája és áttevődik azokra az emberekre, akik belőle növekedtek. Tehát az, ami majd eljön, a menny, már most elkezdődik itt a földön. Ebből aztán adódott, hogy mi építjük az új Siont, a szent várost és annak egyes házait.

Csak egész lazán beszéljen erről! – mondta Elmengard nővér Stuttgartban. Ez volt az a központi mag, melyből a stuttgarti Schönstatt kifejlődött. Ezt vittük magunkkal Ausztriába is, amikor átköltöztünk oda. Ez lett természetesen az ott felépítendő Schönstatt mozgalom eszménye is. Erőteljes természetű embereket nem lehet könnyen a földre döngölni, laposra vasalni. Emlékszem, hogy az akkori lelkipásztorkodás teljesen idegenül állt szemben a 'mennyei Jeruzsálem', a 'szent város', 'az új Sion' eszméjével.

A döntő mégis az volt, hogy egy isteni terv állt mögötte, mely szerint ez az egyház jövője. Ezt akkor alig értette meg valaki. Körülöttünk az összeomló egyházban senki se hitte, várta, hogy ez következik.

Átvettük és a helyzetünkre alkalmaztuk alapítónk, Kantenich atya szavát:

Isten, az élet Istene. Ahol engedi, hogy valami összeomoljon, széttörjön, meghaljon, azért engedi, hogy ott új élet keletkezessen. Egy csodálatos új világnak kell jönnie, melyet Isten növeszt ekkora pusztulásból.

Ennek a csodálatos új világnak a megjelenése lesz az új Sion, a mennyei Jeruzsálem, ez mozgatta Elmengard nővért, ez mozgott bennünket, ezért vetettük be teljesen magunkat.

Szomszédi rokonságot láttunk Szent Ágostonnal, aki átélve a Római Birodalom összeomlását, látva, hogy Róma, a birodalom központja a barbárok kezébe került, Isten Városáról* írt, annak megvalósulásáról a történelemben. Most is a mennyben Szent Ágoston és Elmengard nővér erről beszélgetnek minden bizonnyal, mert mi más is csinálnának?

Ez volt tehát a nagy terv. A szent város eszménye. De csak kevesen értették meg, még nem értették meg. Es el fog ismét veszni! De nem baj!

Majd a későbbi történelem folyamán valaki újra felfedezi...

* Szent Ágoston mintegy tizenöt évig dolgozott a De civitate Dei - Isten városáról című munkáján, mire az végső formáját elnyerte, és az egyházatya történelemteológiájának monumentális összegzésévé lett. A huszonkét könyvből álló munkában Ágoston a pogány és szent történelem eseményeinek felvonultatására, értelmezésére, a pogány filozófusok nézeteinek tárgyalására és cáfolatára is vállalkozik, miközben bámulatos alaposággal bontja ki azt a tételt, hogy Isten városa és az ördög városa a jelen világban elválaszthatatlanul együtt létezik, noha eltérő az eredetük és más lesz a végső sorsuk is. Az Isten városáról ezért Ágoston politikai teológiájának legteljesebb kifejtését is magában foglalja, amelynek hatása mindmáig érezhető.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	1
A SZENT VÁROS	1
AZ ÚJ SION – AZ ÚJ JERUZSÁLEM	3
Az ószövetségi üdvtörténetben	3
Schönstatt történelmében	9
A SZÜZANYA – AZ ÚJ SION	13
A MAGYAR EMBER SAJÁTOS KARAKTERE	20
Életünket és vérünket a királynőnkért!	20
A korforduló viharában	23
Sírva vígad a magyar!	27
A nagyszívű királyi ember	30
FÜGGELÉK	33
Hitvallás és testamentum	33